

Napirenden:

A család védelme

A védőnő tapasztalatai

A városi pártbizottság által hétfőn rendezett anya- és családvédelmi konferencián érdekes korreferátumot tartott Farsang Jánosné, aki közel húsz éve területi védőnő.

Húsz év nemcsak egy ember életében hosszú, de ahogy Farsang Jánosné bevezetőképpen elmondotta, ez alatt az évek alatt volt alkalma megismerni az anya- és gyermekvédelmi ellátás javítására, fejlesztésére hozott párt- és állami intézkedéseket, és azok kézzelfogható eredményeit. Védőnői tevékenysége alatt zajlott le az a nagy társadalmi átrendezési folyamat is, amely a nők munkába állításával történt, s amelyvel kapcsolatban nemcsak életkörülményeik változtak, de gondolkodásuk, a társadalomban és a családban elfoglalt helyük átforgatódása is megtörtént. Munkaterületén a lakosság foglalkozási, szociális összetétele, a rendszeresen foglalkoztatott nők aránya, az asszonyok különféle munkahelyeken és munkakörökben való elhelyezkedése az egész városra jellemző képet mutat. Érdekes tehát, hogyan látja egy ilyen munkaterületen dolgozó védőnő az anya- és családvédelem kérdéseit. A körzetben a gondozáshoz tartozó terhes- és kisgyermekes anyák száma 806. Rendszeresen dolgozik 94 százalékuk, közülük 98 munkás, a többi alkalmazott és egyéb foglalkozású. A munkásnők, mint Szegeden általában, a könnyűipari vállalatoknál dolgoznak. A rendszeresen dolgozó terhesek közül 33 százalék, összesen 52 anya veszélyeztetett terhes. A védőnői statisztikából az is kiderül még, hogy a munkahelyi, vagyis a munkakörülmények miatt veszélyeztetettek aránya 35 százalék, a többiek egyéni egészségi okok miatt veszélyeztetett terhesek. Ez mindenképpen azt jelzi, hogy az utóbbi években a munkahelyi veszélyeztetettség aránya csökkent, vagyis az üzemek egyre jobb szociális és egészségügyi ellátottságúak, és jó kapcsolat alakult ki a tanácsadó orvosok és a védőnők, valamint a munkahelyek között, a dolgozó nő, a terhes anya fokozott védelme érdekében. Igaz, nemegyszer találkozunk félreértéssel, ahogy Farsang Jánosné védőnő felsorolta, nem minden munkahelyen értik meg, mi a terhes anyák számára a könnyebb munka. Sz. L.-né kalauzként dolgozott a közlekedési vállalatnál, terhesége előrehaladtával könnyebb munkakörbe helyezését kérte. Áthelyezték takarítónőnek, létra tetejéről kellett ablakot mosnia. H. I.-né teljesítménybérben nehéz fizikai munkát végzett, kérésére könnyebb munkára osztották be: hidegben, nyitott színbén anyagot kellett válogatnia. Egy másik terhes anya, K. J.-né szalagon dolgozott, ahol rendkívül gyors

Anyai öröm

san kellett a megmunkált anyagot továbbítani a következő munkatársának, terhesége előrehaladtával ezt a tempót nem bírta, ezért más munkakörbe helyezték. Ott viszont állandóan állva kellett dolgoznia, vízben anyagot mosott, s ez olyan bűzös volt, hogy nem bírta. Vagy T. F.-né, aki darukezelő volt, könnyebb munkakörbe került ugyan, de nem biztosították számára az öt megillető átlagkeresetet, amit végül is a vállalati döntőbizottság ítelt meg, közvetlenül a szülés előtt. De gyakori, hogy a kereskedelemben dolgozó kismamák számára sem tudnak olyan munkakört adni, ahol nem kell cipekedni, nehéz fizikai munkát végezni. Vannak veszélyeztetett terhesek az irodákban dolgozók között is — például azért, mert a kollegák annyira dohányoznak, hogy állandóan füstös, szennyezett levegőben tartózkodnak. Az ő védelmükben említi Farsang Jánosné: miért nem lehet az irodákban is a munkatársi közönség tekintettel a leendő anyákra, esetleg azzal is segíthetnek, hogy kijelölt helyen dohányoznak.

Ezek elkerülési esetek, és igaz, ami igaz, nem példázak az anyaság megbecsülését. Szerencsére nem ez általános, de figyelmeztető arra, hogy még kisebb tapintatlansággal is mennyi feszültséget okozhatunk, és milyen veszélyes helyzetbe sodorhatjuk a fizikailag amúgy is megterhelt leendő anyákat. Mint Farsang Jánosné elmondotta, szoros kapcsolatot tart a munkahelyekkel, a munkahelyi vezetőikkel és főfelügyelőkkel azért, hogy megismerje a kismamák munkahelyét is. Látogatásait szívesen veszik, javaslatait megfogadják, mert érzi, hogy az anyák védelmének szószólója.

*

Nagy az öröm a családban, s velük örül a védőnő is, ha megérkezett a várva várt, egészséges kisbaba. Sok anyukának legfőbb tanácsadója a védőnő, s a védőnő igaz szívvvel azt is tanácsolja, hogy minél többet vegyék igénybe a gyermekgondozási segítyt. Orvosilag

igazolható tény, hogy a gyermek első három életévében sok minden fontos, de a legfontosabb, hogy családi körben, gondoskodó szeretetben nővekedjék. Szege-den az édesanyák 76 százaléka veszi igénybe a gyermekgondozási segítyt, Farsang Jánosné körzetében ez az arány 87 százalék. Ahogy az édesanyákkal arról beszélt, úgy gondolja, hogy az új kormányhatározat alapján kedvezőbb lesz még ennél is ez az arány. Igaz, nem egy családban ezentúl is gondokat okoz majd az anya keresetének kiesése, de mégis meg kellene fogadniuk a szakember tanácsát: életre szóló, amit az első három év az édesanya mellett jelent a gyermeknek!

*

Elgondolkodtatók a védőnő szavai, és érdekesen világítanak rá arra, amiért ő nemcsak hivatása szerint, de szívvel-lellekkel dolgozik: több megbecsülést kell, hogy adjunk a gyermeket nevelő, a több gyermeket vállaló édesanyáknak, családoknak! Az a véleménye, hogy az egészségügyi hálózat szervezete, s az, amit ma a magyar egészségügy az édesanyákért és a gyermekekért tesz, a világon bárhol példaként állhat. De a közvélemény formálásáért még sokat kell tenni, hogy ugyanilyen nyugodtan mondhasuk: nemcsak szavakban szeretjük, becsüljük az anyákat és a gyermekeket!

Elutazott
odesszai vendégünk

Csongrád testvérmegyéjéből, Odessza megyéből egy hétig tartózkodott nálunk Prodanjec Sztjepán Grigorjevics, az Ukrán Kommunista Párt Odessza területi bizottságának munkatársa, a közgazdasági tudományok kandidátusa, és a megye városában számos előadást tartott a Szovjetunió IX. ötéves tervéről és Odessza megye fejlesztéséről.

Örökösen forgó körnek tűnik ez: a termelési agitáció, és a jobb üzemi eredmények, a fejlődést kísérő újabb és újabb vívmányok, s az új vívmányokkal érvelő, további fejlődést érlelő agitáció, amint ismét bekapcsolódik az alkotómunka áramába. És mégsem az, nem bezáruló kör, sokkal inkább az előrehaladás spirálja, a megállíthatatlan fejlődése. Párttag munkásokkal, kommunista vezetőkkel beszélgetve, inkább olyan hegyre-csavarodó serpentin-útnak tapasztalom, amelynek minden emelkedésért meg kell dolgozni-küzdeni. De minduntalan kiérzem azt is a szavakból, a tettekből: a föltárló távlatok busasan kárpótolják a fölfelé törekvőket, a nehéz kanyarokon, a gondok meredekén fölkapaszkodókat.

S aztán kezdődik az új célok megközelítése. Az elért eredmény — belepill a már megtett útba. Új térképek születnek a serpentin következő szakaszáról: pontos tervek, vázlatok, elképzelések.

Egy ilyen kilométerkőnél — vagy inkább: látókőnél, ahogy Borsodban mondják, — állnak most a pártszervezetek. Valahogy úgy, ahogy a hegymászó is kifújja magát időnként, nézi a térképet, nézi a turistajelzéseket, messzelátót szögez a csúcra. Mennyi van még hátra? — tűnődik, s igyekszik fáradságát feloldani. Felfrisülni, jó levegővel töltekezni. Mert minél magasabbra jutott az ember, annál tisztább a levegő, annál egészségesebb.

Hol is tartunk most? Mik az újabb csúcsok? — erre a kérdésre fogalmazódik a válasz a szegedi pártalapszervezetekben is. Az év utolsó két hónapjában sorra kerülő beszámoló taggyűlésekre készülődnek. Átgondolt, alapos, tervszerű ez a készülődés, legfontosabb a tisztánlátás és az ugyanilyen tisztánlátás törekvése. Ez pedig csak igen széles alapon nyugvó, minden részlettel számotvető beszámolóban realizálódhat. Párttagok és bizalmiak, választott kommunista vezetők cserélnek gondolatokat, mondanak véleményt ezekben az őszi napokban, töprengő felelősséggel, kritikus vizsgálódás nyomán. Szavak, javaslatok súlya, értéke méretik meg, s ahol ezt odaadással végzik, bizhatunk benne: a közvélekedés kommunista formálói valóban a

munkásközvéleménynek adnak majd hangot a maguk gyárában, üzemében. S ily módon helyesen értékelik a X. pártkongresszus és a tavaly novemberi KB-határozat végrehajtását, jól összegezve az eredményeket és mutatnak rá a hiányosságokra.

Fentebb arra utaltunk: a serpentin-spirál magasabb fokán sokkal tisztább a levegő. Egészebb a légkör. Már az eddigi személyes és csoportos beszélgetéseken, kiérlelődött a megállapítás: áll ez a mi pártalapszervezeteink többségére is. Jó légkört tudtak teremteni. S meg tudják javítani ott is a levegőt, ahol a kispolgáriság porártalmait, a törtetés frontátvonulásait, vagy egy-egy vezető túlkapásai időlegesen megromították.

És ez voltaképpen a pártalapszervezetek tekintélyének is alapja. Befolyásukat tükrözi, hogy igen sokszor nem a munkahelyi vezetőkhez, hanem a pártcsoport vezetőjéhez fordulnak problémáikkal a párttagok is. A kérések és kérdések, a véleménynyilvánítás és a meggyőző vita ismét csak a fölfelé lendítő erő megnyilatkozásai.

Ellenvélemények mindig akadnak: egy üzemben például a most megjelent népesedéspolitikai határozatról kellett vitatkozni néhány társukkal a kommunista asszonyoknak. Többek közt ilyen tévhitet kellett szétoszlatniuk: „azokat a szabadnapokat is csak ígérik, a vállalat, a munkaerőhiányra hivatkozva nyilván nem fogja majd megadni ezt a könnyítést a gyermekes anyáknak”. A higgadt, meggyőző érvelést természetesen elfogadták: meglesz minden szabadnap, a vállalat betűszerint betartja majd a rendelkezéseket, sőt a vezetésben dolgozó kommunisták a pártvezetőséggel együtt további, helyileg szükséges és lehetséges könnyítéseken is gondolkodnak.

Ez az aktuális példa is mutatja: a munkás hétköznapiak során mindig új és új feladatok várnak megoldásra. A nevelésre, meggyőzésre fordított energiák azonban sokszorosan megtérülnek. Abban is, hogy a párttagok közül közel mind többen kerülnek közelebb a párthoz, eszméink vonzásában élnek, alkotnak, maguk is alakítják környezetük tudatát. Jól megfigyelhető ez a tendencia a szocialista brigádok tagjainál.

— A brigádtagok közül sokan ugyanúgy helytállnak már a maguk munkahelyén, mint mi! — mondták nemrégiben egy pártcsoport-értekezleten. S nem kis örömmel. A párttagok példamutatása, kiállása, kezdeményező készsége „ragadós”, s mind egységesebbé kovacsolódik a jól összeforrott közösségek. S törzsgárda- és brigádtag társaik kiállása, gondolkodásmódja, aktivitása révén igen sokszor szinte elmosódnak a tagkönyvvél jelzett határok.

Persze, így is van rendszer. A pártépítés biztos tartálékát jelentik, s mint több

helyütt is hallottam: az idei és jövő évi fölvételeknél is számos ilyen munkásra, munkásnőre számítottak, illetve számítanak, a közeledést összetartozással változtatva. Jó és erősítő igénytől tendencia ez, annál inkább, mert változatlanul gondolkunk kell a Központi Bizottság tavaly novemberi állásfoglalásának megállapítására: az újonnan fölvett párttagok között az utóbbi években a kívánatosnál alacsonyabb volt a fizikai munkások arányszáma. Nyilván erre vonatkozóan is fontos eredményeket és teendőket összegeznek most az alapszervezetek. Párttaggá nevelni és a párthoz segíteni a legjobb munkásokat — ez a legszebb, s legfontosabb feladatai közé tartozik az alapszervezetnek, az erősödés és megújulás biztosítéka.

Az őszinte szembenézés, és a tudatos előretekintés — két, egymást kiegészítő motívuma ennek a mostani időszaknak. A most formálódó — kollektív alkotásként formálódó — beszámolóknak e két pillérre kell épülniük, természetesen azzal foglalkozva, arra koncentrálva, ami az alapszervezet számára legfontosabb, ami véleménycserére ösztönzi, vitára serkenti a tagságot. Így és csakis így lehet elérni, hogy minél teljesebben megvitassák: miként sikerült területükön érvényre juttatni a párt politikáját, hogyan biztosították a párt vezető szerepét. Így lehet kellőképpen értékelni: milyen színvonalon végzi, vezeti, szervezi az alapszervezet a maga politikai munkáját, képes-e megteremteni a helyi érdekek és a társadalmi érdek összhangját. S azt is, miként formálják az élecsapat tagjai a munkahelyi atmoszférát, hogyan reagálnak a politikai hangulat változásaira, hogyan agítálnak tettekkel és szavakkal, s e kettő egységével az együttes cselekvésre.

Sokrétű, izgalmas feladat: gyűjtőpontba gyűjteni az év közben szétáradt politikai sugárzást, és újjal továbbírni, új célokat, célkitűzéseket megvilágítva. A nagyobb világossághoz jól felhasználva azokat a fényképeket, amelyek idén ragyogtak föl a társadalom horizontján, vagy idén lettek teljesebbek. Gondolhatunk itt a munkásbéremelésekre, a munkásalakás-akciók szép kezdeti eredményeire vagy a nemrég napvilágot látott minisztertanácsi határozatra, az ezt követő intézkedésekre. Felidézhetjük, hogy mindezekre többek közt azért kerülhetett sor, mert az alkotómunkában elért eredményekkel megalapoztuk őket. Többek között a távlatadó, hatékony termelési agitációval is, amelynek fegyvertárában íme, új vívmányok kerültek. S ha néha nehéz a munka, ha egyhangúnak, szürkének tűnik, ha örökös forgó körnek látszik, az ilyen eredmények biztos érzékeltetik: jó irányba, fölfelé haladunk a spirál-serpentinben, megállíthatatlan a fejlődés.

Simai Mihály

Küldöttségünk
Hamburgban

Hamburgba utazott az MSZMP Központi Bizottságának küldöttsége, hogy részt vegyen a Német Kommunista Párt kongresszusán. A delegációt Benke Valéria, a Po-

litikai Bizottság tagja vezeti. A küldöttséget Sándor József, a KB tagja, a KB irodájának vezetője búcsúztatta a Ferihegyi repülőtéren.